

Faber

De heer **Van der Steenhoven** (GroenLinks): Betekent het dat geen bodemdaling mag plaatsvinden als gevolg van gaswinning? U zei dat zojuist en ik ben het daar helemaal mee eens.

Staatssecretaris **Faber**: Er mag geen bodemdaling plaatsvinden die het karakter van het natuurgebied blijvend aantast. Het gaat dan over bodemdaling als gevolg van gaswinningen. Als dat zou gebeuren, dan moeten wij dat corrigeren door middel van de voorwaarden. Wij moeten de voorwaarden althans zodanig formuleren dat de gaswinningen niet zo'n bodemdaling veroorzaken dat het karakter van het unieke wetlandgebied blijvend wordt aangetast. Daar praten wij over. De natuurwaarden zijn boven alles geplaatst.

De heer **Van Wijmen** (CDA): Mevrouw de voorzitter! De staatssecretaris heeft gezegd dat geen natuurverliezen worden geaccepteerd ten behoeve van de gaswinning. Dat is een eenduidige uitspraak. De brief wordt daarmee extra ingekleurd. Zij heeft verder gezegd dat geen vergunningen worden verstrekt, indien er geen zekerheid is. Als het mogelijk is hieromtrent zekerheid te krijgen, kunnen dan wel vergunningen worden afgegeven?

Staatssecretaris **Faber**: Ja, dat is de logische consequentie.

De heer **Van Wijmen** (CDA): U denkt dat die zekerheid verkregen kan worden?

Staatssecretaris **Faber**: Daar hebben wij het over. U heeft zelf gevraagd hoe wij van te voren kunnen weten dat gaswinning geen schade oplevert. Daar zijn wij op dit moment volop mee bezig. Bij het opstellen van de voorwaarden voor het verlenen van de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet, gaat het om de geomorfologie, de bodemdaling, de zandhonger, de sedimentatie en afslag en afzetting die daarbij horen, de ecologie, flora en fauna, voedselvoorraad voor vogels en de belevingswaarde. Bij de belevingswaarde is de weidsheid van groot belang. Als wij in staat zijn die voorwaarden zodanig te formuleren dat daarmee aan dat unieke gebied geen schade wordt toegebracht, zal de uitspraak helder zijn.

De heer **Van Wijmen** (CDA): Die voorwaarden moeten echter ook vervuld worden. Die zekerheid moet dus bestaan.

Staatssecretaris **Faber**: Uiteraard. Vervolgens is het de vraag of dat lukt. Ik sta nu tussen een optimist en een pessimist in, maar dat sta ik al mijn hele leven en daar kan ik goed mee leven. Ik ben heel realistisch: dat zal verdraaid lastig zijn. Tot nu toe ben ik echter nog niet tot het oordeel gekomen dat het onmogelijk is, maar ook niet dat het mogelijk is. Daar wordt op dit moment volop aan gewerkt. In overleg met de NAM, maar zeker ook in overleg met derde deskundigen en gebruik makend van alle onderzoeksgegevens die er op dit moment zijn, moeten wij in staat zijn de voorwaarden zodanig te formuleren dat er zekerheid kan bestaan. Dat is echter ter beoordeling van het kabinet en vervolgens ter beoordeling van de Kamer. Wij gaan daar nu dus mee aan de slag. Wij zullen de Kamer laten weten of wij daarin slagen.

De heer **Van Wijmen** (CDA): Dat horen wij voor 8 december?

Staatssecretaris **Faber**: Er spelen twee data: 23 november is de vervaldatum voor de vergunningen in het kader van de Natuurbeschermingswet en de proefboringen op Ballum en Ballonplaat, 8 december is de vervaldatum voor de winningen. In de brief van het kabinet staat dat wij eerst willen kijken of wij zodanige voorwaarden kunnen formuleren voor de winningen dat er geen schade wordt toegebracht aan het natuurgebied. Pas als wij daarin slagen zullen wij vergunningen verlenen voor de proefboringen. Het is namelijk onlogisch om vergunningen voor proefboringen te geven, als er niet zal mogen worden gewonnen. Dat is gisteren met de NAM besproken. De NAM heeft daar begrip voor. 23 november is daarom niet de meest cruciale datum. Er is afgesproken er alles aan te doen om de datum van 8 december wel te halen.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 12.50 uur tot 13.35 uur geschorst.

□

De **voorzitter**: Ingekomen is een beschikking van de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal waarin zij mededeling doen van aanwijzingen van leden en plaatsvervangend leden in de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

Ik stel voor, deze beschikking voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: De overige ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, dinsdag aanstaande te stemmen over de motie-Van Vliet c.s. over de positie van alfahulpen (26800-XVI, nr. 39).

Ik stel voor, dinsdag aanstaande te behandelen:

- de brief van het Presidium inzake het ontslag van de directeur Constitutioneel Proces (26879).

Ik stel voor, te behandelen donderdag 18 november bij het begin van de vergadering:

- het wetsvoorstel Verlenging van de werking van krachtens de In- en uitvoerwet ten aanzien van de invoer en de uitvoer van goederen gestelde regels (26644);

- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de jeugdhulpverlening in verband met de gelijkstelling van stadsregio's met een provincie (26826);

- het wetsvoorstel Bepalingen ter vrijwaring van kredietinstellingen en andere financiële instellingen tegen aansprakelijkheid in verband met maatregelen die samenhangen met sluiting van betalings- en effectenafwikkelingssystemen op 31 december 1999 (26832).

Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van de volgende week:

- het wetsvoorstel Wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in

Voorzitter

verband met de mogelijkheid een registratiedatum te bepalen voor de uitoefening van stem- en vergaderrechten in de naamloze vennootschap (26668).

Ik stel voor, te behandelen in de vergaderingen van 23, 24 en 25 november:

- het wetsvoorstel Wijziging van de Mediawet in verband met nieuwe regels omtrent de financiering van de publieke omroep (afschaffing omroepbijdrage) (26707);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Ziektewet, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en enkele andere wetten in verband met de inwerkingtreding van de Wet beperking export uitkeringen (Wijzigingswet beperking export uitkeringen) (26812);
- het wetsvoorstel Wijziging van belastingwetten c.a. (belastingplan 2000) (26820);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968 (verfijning definitie telecommunicatiediensten) (26839);
- het wetsvoorstel Wijziging van enkele belastingwetten (technische aanpassingen) (26852).

Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda voor 30 november en 1 en 2 december:

- de nota Vertrouwen in verantwoordelijkheid (26806).

Met betrekking tot de spreektijden zal ik later een voorstel doen.

Ik stel voor, te behandelen in de vergaderingen van 7, 8 en 9 december:

- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2000 (26800-X);
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2000 (26800-V).

Op verzoek van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat stel ik voor, de wens uit te spreken nadere inlichtingen te ontvangen over de voorgenomen oprichting van de stichting Connekt (26864).

Ik stel voor, de stukken 22112, nr. 131, 23706, nr. 39, 24715, 25080, 26200-V, nr. 91, 26395 en 26452 voor kennisgeving aan te nemen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Herrebrugh.

De heer **Herrebrugh** (PvdA): Voorzitter! Gisteren is een algemeen overleg gehouden over een aantal zaken aangaande de waterstaat, waaronder de baggerproblematiek. Ik verzoek u het verslag van het overleg op de plenaire agenda te plaatsen, zodat moties over dit onderwerp ingediend kunnen worden.

De **voorzitter**: Ik zal op een later tijdstip een voorstel doen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- de brief inzake gasboringen in de Waddenzee (26431, nr. 4).

De **voorzitter**: Hoewel het de gewoonte is om in tweede termijn eenderde van de spreektijd in eerste termijn te gebruiken, stel ik de spreektijd in tweede termijn voor dit debat vast op twee minuten per spreker. Daarin zullen dus ook eventuele moties ingediend moeten worden.

De beraadslaging wordt hervat.

□

Mevrouw **Witteveen-Hevinga** (PvdA): Voorzitter! Ik dank de regering voor de uitvoerige beantwoording. Wij moeten terecht de discussie voeren op basis van de feiten. Ter illustratie noem ik twee van de vijf naar voren gebrachte punten met betrekking tot de bodemdaling in Oost-Ameland uit het bestemmingsplan buitengebied. Er is sprake van een toenemende invloed van het water en teruglopende fourageermogelijkheden voor wadvogels. Verder wijzigt de vegetatiesamenstelling van duinvalleien op het Oerd door een stijging van de grondwaterstand. Dat zijn feitelijk te verwachten ontwikkelingen.

Voorts adviseer ik de regering om goed kennis te nemen van de kritische benadering van de vier externe deskundigen ten opzichte van het NAM-rapport.

Dit ondersteunt onze twijfels. Ik dien daarom de volgende moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat het Waddengebied nationale en internationale wettelijke bescherming geniet en dat dienen-gevolge bij twijfel het voorzorgbeginsel van toepassing is;

van oordeel, dat er twijfel bestaat ten aanzien van uitblijven van schade aan de natuurlijke kenmerken van het Waddengebied ten gevolge van mijnbouwactiviteiten;

van mening, dat vanuit dit voorzorgbeginsel nieuwe mijnbouwactiviteiten in het Waddengebied niet passen;

constaterende, dat de regering nog niet tot een eindoordeel is gekomen ten aanzien van de voorliggende aanvragen voor boringen in het Waddengebied;

verzoekt de regering zich hierbij te laten leiden door het voorzorgbeginsel en derhalve geen nieuwe mijnbouwactiviteiten in het Waddengebied toe te staan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Witteveen-Hevinga. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 5 (26431).

De heer **Van Wijmen** (CDA): Voorzitter! Ik heb twee vragen. Wat heeft het woordje "nieuwe" in het dictum voor verband met de locaties Paesens, Moddergat en Lauwersoog?

Mevrouw **Witteveen-Hevinga** (PvdA): Dat is duidelijk: geen gaswinning onder de Waddenzee, dus de vergunningen voor schuin boren zijn niet aan de orde.

De heer **Van Wijmen** (CDA): Deze motie heeft dus niets van doen met een of ander onderzoek, voorwaarden stellen of nader overleg?

Mevrouw **Witteveen-Hevinga** (PvdA): Absoluut niet. Helderheid, helderheid en niets dan helderheid.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Het